

А.Дунська. Аналіз інноваційності промислового виробництва України в контексті інтеграції в світовий економічний простір / А.Дунська// Галицький економічний вісник. — 2012. — №5(38). — с.28-36 - (економіка та управління національним господарством та суб'єктами господарювання)

УДК 330.341.1:339.9

Алла ДУНСЬКА

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ В СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

Резюме. Визначено сутність інноваційності промислового підприємства, сформовані критерії оцінювання інноваційності. Проведено аналіз кількості промислових підприємств за напрямками проведених інновацій, досліджено розподіл загального обсягу фінансування за напрямками проведених інновацій на промислових підприємствах. Аналіз інноваційності промислових підприємств проведено по економіці в цілому та основних галузях, що складають основу експорту та імпорту України. Вміщено порівняльний аналіз статистичних даних за кількістю підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, та за кількістю підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію. Запропоновано напрямки підвищення міжнародної конкурентоспроможності українських підприємств, сформульовано пріоритетні напрямки промислового розвитку.

Ключові слова: інновація, інноваційність, інноваційний розвиток, промислове підприємство, світовий ринок, міжнародна конкурентоспроможність, інтеграція.

Alla DUNSKA

ANALYSIS OF INNOVATIVENESS OF INDUSTRIAL PRODUCTION IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF INTEGRATION INTO WORLD ECONOMY

Summary. Industrial production of the country is the basis, the quality of which depends on economic growth and social development. With the increasing globalization and integration processes at the present stage of development of the world economic space raw material orientation of Ukrainian exports makes the economy of our country significantly dependent on foreign trade situation. Thus, the essence of innovativeness of industrial enterprises is determined in the article, the criteria for innovativeness evaluation are generated. The author has analyzed the number of industrial enterprises in areas of conducted innovations, the distribution of the total funding in areas of conducted innovations in industry was studied. Analysis of industrial innovations is made on the overall economy and major industries that form the basis of exports and imports of Ukraine. The paper contains a comparative analysis of statistical data on the number of enterprises engaged in innovation activity and the number of companies that have implemented innovative products. Diagnosis of the current level of innovativeness of industrial production in Ukraine showed that a very small number of firms can be considered truly innovative. In general, the domestic economy is characterized by low innovation activity of enterprises. The author has identified three approaches that would improve national competitiveness: resource, technology and innovation and it is proved that today Ukraine's competitiveness is based on the resource approach. Based on the study the author has proposed the ways of increasing the international competitiveness of Ukrainian enterprises, the priorities of industrial development, the current set preconditions for positive dynamics in the innovation of industrial production in Ukraine are stated.

Key words: innovation, innovativeness, innovative development, industrial enterprise, global market, international competitiveness, integration.

Постановка проблеми. Підвищення інноваційності українського промислового виробництва сьогодні є першочерговим завданням вітчизняної економічної системи з огляду на ключові виклики, що формуються світовим економічним простором. Висока ресурсоемність виробництва та сировинна залежність економіки, скорочення наявних трудових ресурсів, низька продуктивність промислових виробництв – все це, безумовно, спонукає до необхідності стимулювання інновацій в національній економіці та суспільстві в цілому. На даному етапі розвитку національної економічної системи необхідно створити ефективний виробничо-господарський комплекс на основі інноваційного перетворення економіки. Рівень конкурентоспроможності вітчизняного виробництва залежить від інтенсивності й активності здійснення інноваційної діяльності в широкому сенсі, а не сприймається як суто науково-дослідна діяльність. Інноваційна модель тим важливіша на мікроекономічному рівні, наскільки інноваційні зміни на рівні підприємства і навіть галузі не лише сприятимуть підвищенню результативності й ефективності діяльності підприємств, а й інколи (чим більший рівень

новизни новостворених продуктів) здатні стимулювати інноваційні перетворення і на рівні інших галузей, що в цілому породжує позитивну інноваційну динаміку в розрізі національної економіки. З огляду на це можна стверджувати, що інноваційна активність промислового виробництва на пряму впливає на підвищення експортного потенціалу української промисловості, що особливо важливо в рамках прагнення нашої держави стати повноцінним і конкурентоспроможним учасником світової економічної системи.

Питання інноваційного оновлення вітчизняного виробництва піднімалися у роботах різних науковців і дослідників. Проте інноваційний розвиток промислових підприємств зазвичай розглядається як важіль економічного розвитку країни, відокремлено від світового економічного простору.

Мета статті полягає у дослідженні рівня інноваційності промислового виробництва в Україні в контексті прагнення нашої країни до інтеграції в світовий економічний простір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість вітчизняних фахівців у сфері інноваційного розвитку вважають, що в Україні ще не сформована інноваційна модель економічного зростання. У більшості наукових публікацій розглядаються проблеми управління та інтенсифікації інноваційного процесу на макроекономічному рівні, проблеми фінансування та інвестування інноваційної діяльності, створення системи державного регулювання інноваційного оновлення підприємств [1, 2, 3].

Менша увага приділяється вивченню інноваційних можливостей окремого підприємства, його ролі в розбудові міжнародної конкурентоспроможності національної економіки в межах світового економічного простору. Серед провідних дослідників різноаспектних питань інноваційного розвитку промислових підприємств різних галузей необхідно відзначити наукові праці Гриньова А.В., Гречан А.П., Гринько Т.В., Федулової І.В., Трофімової В.В. [4, 5, 6, 7, 8].

Викладення основного матеріалу. Промислове виробництво країни є тим фундаментом, від якості якого залежать темпи економічного зростання та соціального розвитку. Держави, що відзначаються високим рівнем економічного та соціального розвитку, базують внутрішнє промислове виробництво на прогресивних інноваційних технологіях, в той час як основу промисловості України складають традиційні, а інколи й застарілі в порівнянні з закордонними країнами, технології.

Сучасний етап розвитку світового економічного простору характеризується посиленням глобалізаційних та інтеграційних процесів. Країни сьогодні не є абсолютно відокремленими утвореннями, вони навпаки прагнуть до спільної діяльності в різних сферах економіки, до співпраці в сфері науково-технічної діяльності. В таких умовах міжнародна конкуренція постійно загострюється. І на світовому ринку конкурують вже не окремі підприємства, а національні капітали. Основу міжнаціональної конкуренції визначають якісні зміни в національних промислових виробництвах.

Наша країна, на жаль, не є потужним гравцем на світовому ринку. В основному Україна пропонує світовому ринку сировину та напівфабрикати, на долю яких у 2011 році припадало близько 60% від загального обсягу експорту: 31,2% склали чорні метали та вироби з них, 15% – мінеральні продукти, 8,1% – продукти рослинного походження, 5% – жири та олії тваринного або рослинного походження. Сировинна спрямованість українського експорту робить економіку нашої країни суттєво залежною від зовнішньоторговельної кон'юнктури. Україна фактично адаптується під сировинні вимоги світового ринку. Для ефективної інтеграції в світовий економічний простір необхідно досліджувати та аналізувати процеси економічного розвитку провідних країн світу, вивчати глобалізаційні тенденції та враховувати їх при розробленні вітчизняної програми розвитку промисловості.

Економічно розвинені країни світу, які займають лідируючі позиції по рейтингам міжнародної конкурентоспроможності, ключовим фактором розвитку своїх національних економік визначають інновації. Інноваційність є стратегією бізнесу, яка найбільш широко використовується.

Інноваційна активність для зарубіжних промислових підприємств, їх сприйнятливість до технологічних інновацій – це питання виживання в найгострішій конкурентній боротьбі. Інноваційна діяльність забезпечує останнім суттєві конкурентні переваги, значну стійкість, сприяє укріпленню підприємства на ринку. Зниження технологічного потенціалу, втрата здатності до сприйняття нових наукоємних технологій беззаперечно призводять до погіршення позицій на ринку та зниження обсягів продажів з очевидним несприятливим результатом [9, с. 4].

Важко знайти підприємство, яке не зацікавлене своїми результатами, якому байдуже, на якому рівні воно представлене на ринку та наскільки здатне посилити свої конкурентні позиції. При виході на світовий ринок саме інтенсивна конкуренція може стати суттєвим поштовхом для активізації інноваційної діяльності на українських підприємствах. Наприклад, у списку, складеному агентством Collins із 11 компаній, які спромоглися завдяки інноваціям перейти від «гарних результатів до видатних», дві компанії досягли цього завдяки впливу сильних конкурентів.

Таким чином, інноваційність підприємства можна визначити як інтенсивний спосіб розширеного відтворення виробничого потенціалу з розширенням інноваційної діяльності на базі створення або освоєння нових прогресивних досягнень науково-технічного прогресу, що забезпечують конкурентні переваги у світовому масштабі. Від рівня інноваційності виробництва залежать і комерційні результати промислового підприємства. І хоча сьогодні все більше підприємств розуміють важливість інновацій і прагнуть до їх втілення в свої виробничі та організаційно-управлінські процеси, не всі досягають в цьому успіху. Для цього необхідна істинна прихильність інноваційному процесу, яка не змінюється під впливом необхідності отримати короткотермінові результати. Така прихильність вимагає відповідного керування для того, щоб необхідні фахівці мали змогу працювати у відповідному середовищі. Промислове підприємство повинно мати відповідну компетенцію для перетворення інновацій в товари, що можуть мати комерційний успіх, а також повинно бути готовим піти на ризик і зробити помилку.

Інноваційність промислового виробництва доцільно оцінювати за такими критеріями:

- наявність повного інноваційного процесу від НДДКР до виробництва й обслуговування;
- розширення виробничої номенклатури;
- конкурентоспроможність продукції на вітчизняному та світовому ринках;
- висока якість продукції;
- взаємозв'язки та взаємодія з іншими галузями;
- високий фаховий рівень спеціалістів та постійне підвищення їх кваліфікації;
- правова підтримка та захист інтелектуальної власності підприємства;
- активний маркетинг на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Діагностика поточного рівня інноваційності промислових виробництв в Україні показала, що досить незначну кількість підприємств можна вважати дійсно інноваційними.

Таблиця 1
Кількість промислових підприємств за напрямками проведених інновацій*

Table 1

Number of industrial enterprises in the areas of conducted innovations

	Роки	Усього	У тому числі займалися інноваційною діяльністю		З них витрачалися кошти на					
			Одиниць	%	Дослідження і розробки (з 2007 р. – внутрішні та зовнішні дослідження)		Придбання інших зовнішніх знань (до 2007 р. – придбання нових технологій)		Придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	
					Одиниць	У % до загальної кількості інноваційно активних підприємств	Одиниць	У % до загальної кількості інноваційно активних підприємств	Одиниць	У % до загальної кількості інноваційно активних підприємств
Промисловість України	2000		1705	18	436	25,6	Н.д.		564	33,1
	2005	10047	1193	11,9	317	26,6	113	9,5	549	46
	2009	10995	1411	12,8	324	23	90	6,4	767	54,4
	2010	10606	1462	13,8	307	21	100	6,8	840	57,5
Харчова промисловість	2005	2705	267	9,9	19	7,1	27	10,1	109	41
	2009	2594	336	13	15+19	4,5+5,7	21	6,3	191	56,8
	2010	2457	352	14,3	16+10	4,5+2,8	18	5,1	204	58
Хімічна та нафтохімічна промисловість	2005	577	115	20	51	44,3	17	15	60	52,2
	2009	810	166	20,5	41+24	25+14,5	17	10,2	91	54,8
	2010	795	158	20	35+19	22,2+12	16	10,1	91	57,6
Машинобудування	2005	1793	394	22	169	43	36	9,1	174	44,2
	2009	1925	406	21,1	142+54	35+13,3	31	7,6	208	51,2
	2010	1881	417	22,2	139+53	33,3+12,7	37	8,9	209	50,1
Металургія та оброблення металу	2005	640	85	13,3	24	28,2	13	15,3	41	48,2
	2009	826	108	13,1	15+13	14+12	2	1,9	57	52,8
	2010	787	113	14,4	13+14	11,5+12,4	2	1,8	61	54

*Складено автором на основі [10].

В таблиці 1 наведена загальна кількість підприємств за останні десять років, а також кількість підприємств, що займалися інноваційною діяльністю. З наведених даних бачимо, що кількість підприємств, що здійснювали інноваційну діяльність, скоротилась у 2005 році в порівнянні з 2000 роком, але протягом останніх 5 років почала зростати, що безумовно є позитивною динамікою, особливо на тлі скорочення загальної кількості промислових підприємств у 2010 році. Орієнтуючись на основні статті експорту й імпорту України, для дослідження інноваційності промислових виробництв доцільно виокремити харчову промисловість, металургію, хімічну промисловість, машинобудування. Як було зазначено вище, найбільші обсяги експортних поставок припадають на металургію та харчову промисловість, хоча кількість інноваційно активних підприємств у цих галузях невелика, на рівні 13 – 14%. Продукція хімічної промисловості в обсязі експорту становить близько 8%, на такому ж рівні і продукція машинобудування. При цьому зазначені галузі можна визначити як найбільш інноваційні (кількість підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність у цих галузях становить понад 20%). За напрямками проведених інновацій найбільшу увагу привертає спрямування коштів на придбання нових основних засобів виробництва. Питома вага підприємств, що спрямовують свої кошти на цю статтю в структурі інноваційних витрат постійно зростає практично в усіх галузях. При цьому скорочується кількість підприємств, що закуповують нові технології, витрачають кошти на здійснення досліджень та розроблень.

Як бачимо з наведених даних, промислового виробництва України властива низька інноваційна активність підприємств. При цьому, якщо перейти до аналізу фінансування інноваційної діяльності, ситуація є ще більш кризовою.

Таблиця 2

Розподіл загального обсягу фінансування за напрямками проведених інновацій на промислових підприємствах

Table 2

Distribution of total financing in the areas of conducted innovations at industrial enterprises

	Роки	Усього, млн. грн.	У тому числі на					
			Дослідження і розробки		Придбання інших зовнішніх знань (до 2007 р. – придбання нових технологій)		Придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	
			Млн. грн.	У % до загального обсягу фінансування	Млн. грн.	У % до загального обсягу фінансування	Млн. грн.	У % до загального обсягу фінансування
Промисловість України	2005	5751,56	612,27	10,6	243,37	4,2	3149,56	54,8
	2009	7949,91	633,34+213,37	8+2,7	115,92	1,5	4974,74	62,6
	2010	8045,5	818,53+177,95	10,2+2,2	141,61	1,8	5051,66	62,8
Харчова промисловість	2005	1026,46	1,67	0,2	115,02	11,2	589,84	57,5
	2009	1014,97	2,42+31,83	0,2+3,1	12,86	1,3	888,49	87,5
	2010	608,85	3,36+4,99	0,6+0,8	15,19	2,5	509,11	83,6
Хімічна та нафтохімічна промисловість	2005	910,82	86,74	9,5	109,03	12	410,24	45
	2009	1071,22	134,63+31,31	12,6+2,9	30,79	2,9	736,6	68,8
	2010	2748,37	159,32+64,17	5,8+2,3	52,3	1,9	2335,01	85
Машинобудування	2005	1619,25	475,49	29,4	11,34	0,7	430,79	26,6
	2009	2005,96	472,42+102,68	23,6+5,1	16,15	0,8	815,88	40,7
	2010	2541,62	632,88+58,54	25+2,3	34,21	1,3	1007,96	39,7
Металургія та оброблення металу	2005	1577,78	12,19	0,8	2,47	0,2	1250,04	79,2
	2009	892,09	2,19+16,86	0,2+1,9	0,17	0,02	867,18	97,2
	2010	298,32	13,12+7,99	4,4+2,7	0,3	0,1	260,29	87,3

*Складено автором на основі [10].

З таблиці 2 бачимо, що в структурі фінансування інноваційної діяльності кошти, витрачені на придбання основних засобів по окремим галузям промисловості, досягають майже 90%. Мізерний обсяг коштів спрямовується в промисловості на придбання нових технологій: в 2010 році в середньому по промисловості лише 1,8%, а в металургії взагалі 0,1%. По галузям, що формують основну частину українського експорту, спостерігаємо скорочення загального обсягу фінансування інноваційної діяльності. В харчовій промисловості обсяг фінансування інноваційної діяльності в 2010 році скоротився на 40% у порівнянні з 2005 роком, у металургії – на 81%. При цьому, як бачимо з таблиці 1, у харчовій промисловості й металургії кількість інноваційно активних підприємств зросла.

Результатами інноваційної діяльності є, в першу чергу, нові технологічні процеси та нові види продукції. Протягом останніх років кількість упроваджених нових технологічних процесів на промислових підприємствах збільшилася на 13% у порівнянні з 2005 роком і на 8% в порівнянні з 2009 роком. Ситуація з виробництвом інноваційних видів продукції зворотна. У цілому по промисловості кількість освоєних інноваційних видів продукції в 2010 році скоротилася на 24% у порівнянні з 2005 роком та на 10% в порівнянні з 2009 роком.

Таблиця 3
Упровадження нових технологічних процесів та інноваційних видів продукції на промислових підприємствах

Table 3
Implementation of new technological processes and innovative products at industrial enterprises

	Впроваджено нових технологічних процесів на промислових підприємствах			Освоєно виробництво інноваційних видів продукції		
	2005	2009	2010	2005	2009	2010
Промисловість України	1808	1893	2043	3152	2685	2408
Харчова промисловість	129	181	218	581	588	487
Хімічна та нафтохімічна промисловість	112	107	109	372	279	259
Машинобудування	1273	1351	1428	1223	1266	1047
Металургія та оброблення металу	85	81	82	112	197	172

**Складено автором на основі [10].*

Порівняльний аналіз статистичних даних за кількістю підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, та за кількістю підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію, свідчить, що реалізацією інноваційної продукції займалися на 14% менше в 2005 році, на 30 % менше в 2009 році, на 34% менше в 2010 році. Також спостерігається скорочення питомої ваги реалізованої інноваційної продукції як в цілому по промисловості, так і по окремим галузям.

Таблиця 4
Реалізація інноваційної продукції промисловими підприємствами України

Table 4
Implementation of innovative products at the industrial enterprises in Ukraine

	Кількість підприємств, що реалізовували промислову продукцію			Кількість підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію			Обсяг реалізованої інноваційної продукції					
							2005		2009		2010	
	2005	2009	2010	2005	2009	2010	Млн. грн.	У % до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції	Млн. грн.	У % до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції	Млн. грн.	У % до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції
Промисловість України	10047	10995	10606	1022	994	964	24995,38	6,5	31432,25	4,8	33697,57	3,8
Харчова промисловість	2705	2594	2457	227	245	239	3573,98	5,9	4912,37	4,0	4660,85	3,2
Хімічна та нафтохімічна промисловість	577	810	795	109	127	112	813,77	11,2	1248,73	3,0	1570,00	2,9
Машинобудування	1793	1925	1881	360	323	331	9153,68	18,2	9738,34	13,0	10780,45	10,5
Металургія та оброблення металу	640	826	787	66	84	81	3382,55	3,5	9672,36	7,3	7258,73	3,7

**Складено автором на основі [10].*

Дослідження сучасного вітчизняного промислового виробництва довело низький рівень його інноваційності, що не сприяє активній інтеграції України в світовий економічний простір. Проблема підвищення інноваційної активності промислових підприємств та якості інноваційної діяльності має комплексний і міжгалузевий характер. Успішне вирішення даної проблеми набуває національного значення і звісно прискориться при активній державній підтримці. В якості механізму реалізації державної промислової політики на інноваційній основі розглядається загальнодержавна програма розвитку промислового комплексу України [11].

Стратегічною метою програми є підвищення конкурентоспроможності економіки і забезпечення входження України в коло економічно розвинених країн світу за рахунок створення сучасного, інтегрованого у світове виробництво і здатного до інноваційного розвитку промислового комплексу. Її реалізація має переходити за такими пріоритетними напрямками промислового розвитку:

- оптимізація структури промислового виробництва з посиленням ролі внутрішнього ринку і прискореним розвитком наукоємних і високотехнологічних видів промислової діяльності;
- інноваційно-технологічна модернізація виробництва зі збільшенням прошарку промислових виробництв новітніх технологічних укладів з поглибленою переробкою та випуском продукції кінцевого споживання;
- реалізація енергозберігаючої моделі розвитку з розширенням використання нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії, диверсифікацією енергопостачання та формуванням ефективної структури енергогенеруючих потужностей, впровадження екологічно безпечних технологічних процесів.

Вивчення досвіду розвитку світової економіки дає можливість узагальнити можливості щодо підвищення національної конкурентоспроможності в трьох основних напрямках:

1. Ресурсний підхід передбачає формування конкурентних переваг на базі дешевих ресурсів.
2. Технологічний підхід дозволяє посилити національну конкурентоспроможність на основі оновлення промислового виробництва на основі власних або запозичених технологій.
3. Інноваційний підхід визначає активну інноваційну діяльність як основу підвищення конкурентоспроможності національного промислового виробництва. Даний підхід базується, в першу чергу, на проривних інноваціях, які здатні суттєво підвищити рівень інноваційності промислових підприємств на основі інтелектуального розвитку фахівців, системної генерації креативності, дифузії і комерціалізації знань.

На сьогодні національна конкурентоспроможність нашої країни ґрунтується на першому підході, і підтвердженням цьому є структура українського експорту. По окремих галузях, а саме хімічна промисловість та машинобудування, поширюється другий – технологічний – підхід. Але в цілому для суттєвого поштовху національної промисловості в напрямку посилення конкурентних переваг на світовому ринку необхідно розпочати застосування інноваційного підходу. І останнім часом є підстави стверджувати, що можливості досягти позитивної динаміки в інноваційному оновленні промисловості є. Зокрема:

- стабілізувалося зростання промислового виробництва;
- спостерігаються поступові якісні структурні зміни в напрямку розширення наукоємних і високотехнологічних видів промислової діяльності;
- збільшуються обсяги експорту продукції найбільш інноваційних і технологічних галузей;
- зростає інвестиційна активність у промисловості.

Запровадження державної підтримки інноваційної діяльності на промислових підприємствах і поглиблення внутрішньоорганізаційного розуміння необхідності інновацій як джерела підвищення конкурентних переваг промислового підприємства сприятиме підвищенню рівня інноваційності промислового виробництва країни і посиленню позицій на світовому ринку. Орієнтиром досягнення прийняттого рівня інноваційності в даному випадку може стати частка інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції, що має підвищитися до рівня промислово розвинених країн, тобто до 30 – 35%. Це, в свою чергу, сприятиме покращенню забезпечення зростаючих потреб національної і світової економіки в сучасних видах промислової продукції.

Висновки. Проведене дослідження показало, що не зважаючи на низький і навіть кризовий рівень інноваційності промислового виробництва, сьогодні промисловість має потенціал, щоб стати основним носієм інноваційного розвитку та джерелом підвищення конкурентоспроможності нашої країни.

Активізація інноваційної діяльності є основним фактором технологічного оновлення виробництва. В довготерміновому періоді характер інноваційної діяльності визначатиметься інноваційною моделлю розвитку, що проголошена на рівні держави. В короткотерміновому періоді інноваційна активність промислових виробництв буде залежати від умов для реалізації науково-технічної політики на макроекономічному рівні.

Для реалізації інноваційних перетворень на рівні окремого підприємства необхідно створити відповідний інноваційний механізм розвитку промислових підприємств, ефективність реалізації якого залежатиме від гнучкості підприємства та його сприйнятливості до інновацій. Сприйнятливість підприємства до інновацій визначається здатністю керівництва впроваджувати зміни в діяльності підприємства і переборювати можливі конфлікти, пов'язані з опором змінам. Ця найважливіша якість підприємства значною мірою пов'язана із менталітетом його співробітників, оскільки запровадження нової технології, прискорення темпів оновлення виробництва в економіці стимулює гнучкість підприємства, яку можна визначити як багатоваріантність станів економічної системи. Саме гнучкість політики підприємства, швидкість технічного оновлення, освоєння нових технологій стають вирішальними факторами успіху на ринку. Основною перешкодою для реалізації інноваційних ідей є опір з боку персоналу. Низький рівень залучення працівників до прийняття рішень, їх прагнення уникати серйозних змін, нерозуміння сутності змін, що відбуваються, а також недосконалість механізму їх запровадження – все це викликає неприйняття нових ідей та уповільнення або навіть припинення інноваційних процесів на підприємстві.

Для підвищення інноваційної гнучкості необхідно запроваджувати відповідний інноваційний механізм розвитку підприємства, який сприятиме розвитку його інноваційної культури, підвищенню інноваційної сприйнятливості персоналу. Окрім розвитку кожного окремого підприємства системний розвиток інноваційності промислового виробництва сприятиме можливості України зайняти належне місце в сучасних міжнародних інтеграційних процесах. Питання формування інноваційного механізму розвитку промислових підприємств є основою подальших досліджень автора.

Conclusions. Thus, our study showed that despite the low or even crisis level of innovativeness of industrial production, today industry has the potential to become the main carrier of innovation and source of competitiveness of our country.

Enhancing of innovative activity is a major factor in technological renovation of production. In the long-term period the innovation will be determined by the innovative model of development, announced at the state level. In the short run innovative activity of industrial production will depend on the conditions for the implementation of science and technology policy at the macroeconomic level.

The implementation of innovative changes at the level of individual enterprises needs to establish an appropriate mechanism for the development of innovative industries, the efficiency of which depends on the flexibility of the company and its receptivity to innovation. Susceptibility of enterprises to innovate is determined by the ability of management to implement changes in the enterprise and overcome potential conflicts associated with resistance to change. This the most important quality of the company is largely associated with the mentality of its staff since the introduction of new technology, acceleration of the pace of modernization of production in the economy stimulates the flexibility of enterprise, which can be defined as multiversion states economic system. This flexibility of enterprise policy, the rate of technical upgrades, new technologies have become critical factors for success in the market. The main obstacle to the implementation of innovative ideas is the resistance from the staff. Low level of involvement of employees in decision-making and their desire to avoid major changes, misunderstanding of the nature of change, and an inadequate mechanisms for their implementation - all these causes rejection of new ideas and slowing or even stopping the innovation processes on the enterprise.

To increase the flexibility of innovativeness the enterprise must implement appropriate innovative mechanism of enterprise's development, allowing the development of innovative enterprise culture, increasing innovation receptivity of staff. Besides the development of each individual enterprise system development of innovative industrial opportunities in Ukraine will take its rightful place in international integration processes. The formation mechanism for the development of innovative industrial enterprises is the basis for further research of the author.

Використана література

1. Інноваційний розвиток світової економіки: інвестиційний аспект: монографія [Текст] / О.А. Джусов та ін. – Донецьк: Юго-Восток, 2009. – 278 с.
2. Груба, Г.І. Розвиток інноваційної діяльності в Україні: теорія, методологія, стратегія державної політики: монографія [Текст] / Григорій Іванович Груба. – К.: ДКС центр, 2009. – 364 с.
3. Механізми переходу економіки України на інноваційну модель розвитку [Текст] / О.І. Амоша та ін.; наук. ред. О.І. Амоша. – Донецьк, 2002. – 108 с.
4. Гриньов, А.В. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств у глобальному середовищі: монографія [Текст] / А.В. Гриньов, Т.В. Деділова. – Х.: ХНАДУ, 2008. – 148 с.
5. Гречан, А.П. Інноваційний розвиток легкої промисловості України [Текст] / А.П. Гречан. – К.: КНУТД, 2004. – 268 с.
6. Гринько, Т.В. Стратегія інноваційного розвитку промислових підприємств: монографія [Текст] / Т.В. Гринько. – Д.: Маковецький Ю.В., 2008. – 155 с.
7. Федулова, І.В. Обґрунтування напрямів інноваційного розвитку підприємств хліборобної галузі: монографія [Текст] / І.В. Федулова. – К.: НУХТ, 2009. – 512 с.
8. Трофимова, В.В. Регіональні інноваційні комплекси в глобальній економіці: монографія [Текст] / Вікторія Валеріївна Трофимова. – Сімферопіль: ВіТроПринт, 2009. – 260 с.
9. Основы инноватики: учеб. пособие для студ. вузов, обуч. по специализации (или спец.) "Управление инновационными проектами", "Инновационный менеджмент", "Управление инновациями" [Текст] / науч. ред. Б.А. Портников. – Оренбург, 2000. – 143 с.
10. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: стат. зб. [Текст] / Держ. служба статистики України. – К.: Інформ.-вид. центр Держстату України, 2011. – 282 с.
11. Проект Концепція загальнодержавної цільової програми розвитку промисловості України на період до 2017 року [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://industry.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=57967&cat_id=57966